

VILNIAUS GEDIMINO
TECHNIKOS UNIVERSITETAS
VERSLO VADYBOS FAKULTETAS

Neteisėto ir žalingo informacijos turinio kontrolė

Informacijos turinio internete problematika

- Internete gana neretai aptinkamas turinys, kurio viešą skelbimą įstatymai riboja ar visai uždraudžia.
- Daugelis valstybių, tarp jų ir Lietuva, stengiasi užkirsti kelią įstatymais uždraustos arba ribojamos informacijos viešam skelbimui spaudoje, radijuje, televizijoje ir INTERNETE.
- Interneto savybės lemia tai, kad teisės aktų taikymas šioje srityje tampa gerokai sudėtingesniu, nei tradicinėse informacijos skleidimo priemonėse.

Tarptautinis reglamentavimas I

- I. 1996 m. Europos komisijos komunikatas apie neteisėtą ir žalingą turinį Internete;
- II. 1996 m. spalio 23 d. Žalioji knyga apie nepilnamečių ir žmogiškojo orumo apsaugą, teikiant garso, vaizdo ir informacijos paslaugas;

Tarptautinis reglamentavimas II

- III. Europos Parlamento ir Tarybos 1999 m. sausio 25 d. sprendimas Nr. 276/1999/EB, patvirtinantis ilgalaikį Bendrijos veiksmų planą, kaip skatinti saugiau naudotis Internetu kovojant su neteisėtu ir žalingu tarptautinių tinklų turiniu.
- IV. Europos Parlamento ir Tarybos 2000 m. birželio 8 d. direktyva Nr. 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyva).

Europos komisijos komunikato pagrindinės nuostatos

- Tai pirmas kartas, kai Europos Sąjungos mastu buvo susirūpinta interneto turinio reguliavimu.
- Akcentuota būtinybė užtikrinti laisvą informacijos platinimą (teisę į informaciją), apsaugant viešąjį interesą.

Žaliosios knygos pagrindinės nuostatos

- Neskelbtiną informaciją apibrėžia kaip informaciją, kurios turinys pažeidžia žmogaus orumą ir viešąjį interesą, yra nepadorus ir amoralus, įskaitant vaikų pornografiją, smurtinę pornografiją, rasinę neapykantą arba smurtą kurstančią informaciją.
- Ribojama laikoma informacija, kurios turinys gali paveikti fizinį ir protinį nepilnamečių vystymąsi;
- Skatina bendradarbiavimą tarp ES narių.

Saugesnio interneto veiksmų plano pagrindinės nuostatos

- Numatyta skatinti verslą taikyti savireguliacijos ir turinio kontrolės programas;
- Kurti ir diegti turinio filtravimo priemones bei tinklapių kategorijų priskyrimo sistemas, informuoti vartotojus apie šių priemonių kūrimą;
- Nustatyti tinkamą teisinį reguliavimą;
- Plėtoti tarptautinį bendradarbiavimą šioje srityje.

ES valstybių saugesnio Interneto veiksmų plane numatytos tokios pagrindinės priemonės

- *saugesnės aplinkos kūrimas;*
- *savireguliacinio ir elgesio kodeksų skatinimas;*
- *filtravimo ir kategorijų priskyrimo sistemų diegimas;*
- *visuomenės informavimas;*
- *palaikymo veiksmai.*

Išvada: ES pagrindinis dėmesys skiriamas savireguliacijai, suteikiant galimybę Interneto turinį kontroliuoti pačiai visuomenei, išvengiama daugybės draudimų.

Elektroninės komercijos direktyvos pagrindinės nuostatos

- Numatytas reikalavimas valstybėms narėms užtikrinti, kad tam tikrais atvejais informacinės visuomenės paslaugų teikėjas nebūtų atsakingas už informaciją, kurią saugo paslaugos gavėjo prašymu;
- Neįpareigoja valstybių narių nustatyti informacinės visuomenės paslaugų teikėjams prievolės stebėti informaciją, kurią jie perduoda arba saugo, nei bendros prievolės aktyviai domėtis faktais arba aplinkybėmis, rodančiomis nelegalią veiklą;
- Valstybėms narėms paliekama galimybė nustatyti prievolės informacinės visuomenės paslaugų teikėjams nedelsiant informuoti kompetentingas viešąsias institucijas apie

Europos Tarybos dokumentai

- 1) 1997 m. spalio 30 d. rekomendacija Nr. (97) 20
“Dėl nepakančių pasisakymų”;
- 2) 1997 m. spalio 30 d. rekomendacija Nr. (97) 21
“Dėl smurto rodymo elektroninėje žiniasklaidoje”;
- 3) 2001 m. rugsėjo 5 d. rekomendacija Nr. (2001) 8
“Dėl savireguliacijos ir vartotojų apsaugos nuo neteisėto ir žalingo turinio informacijos naujose komunikacijose ir teikiant informacines paslaugas”.

Šios rekomendacijos – tai bendro pobūdžio neprivalomi teisiniai dokumentai, kuriais siekiama užtikrinti Interneto turinio reguliavimą.

Rekomendacijos “Dėl nepakančių pasisakymų” nuostatos

- Apibrėžiama, kas laikoma “nepakančiu”;
- Siekiama kad valstybės, Europos Tarybos narės imtųsi atitinkamų priemonių, siekdamos išvengti nepakančių pasisakymų, t.y. vertintų esamų teisės aktų efektyvumą ir jų pritaikomumą naujosioms komunikacijoms, numatytų atitinkamą atsakomybę už tokio pobūdžio pasisakymus.

Rekomendacijos “Dėl smurto rodymo elektroninėje žiniasklaidoje” nuostatos

- Skatina atitinkamų priemonių minimų ir 1997 m. spalio 30 d. rekomendacijoje Nr. (97) 20 “Dėl nepakančių pasisakymų” naudojimą.

Rekomendacijos “Dėl savireguliacijos ir vartotojų apsaugos nuo neteisėto ir žalingo turinio informacijos naujose komunikacijose ir teikiant informacines paslaugas” nuostatos

- Pabrėžia būtinybę skatinti savireguliacijos priemones, turinio kontrolės programas, kurti ir diegti turinio filtravimo priemones bei tinklapių kategorijų priskyrimo sistemas, galimybę Interneto paslaugų vartotojams pareikšti savo nusiskundimus ar nepasitenkinimą dėl netinkamo turinio informacijos skelbimo Internete ir kitose elektroninės žiniasklaidos priemonėse, nustatyti tinkamus ginčų susijusių su Interneto turinio reguliavimu sprendimo būdus (pasitelkiant arbitražą ar kitokio pobūdžio tarpininkavimą).

2003 m. gegužės 28 d. deklaracijos “Dėl teisės komunikuoti Internetu” nuostatos

- Skatinama savireguliacija, siekiant išvengti neteisėto ar žalingo turinio informacijos Internete, tačiau pabrėžiama būtinybė vengti tokių Interneto turinio reguliavimo metodų, kurie riboja visuomenės galimybes gauti vieną ar kitą informaciją ir varžo bendravimą Internetu.

Interneto informacijos turinio reglamentavimas Lietuvoje

- Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas
- Lietuvos Respublikos Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymas
- Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos įstatymas
- Lietuvos Respublikos Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymas

Lietuvos Respublikos Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymao nuostatos

- 4 straipsnis išvardija, kas laikoma neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi daranti viešoji informacija.
- Neigiamą poveikį nepilnamečiams darančia informacija laikoma tokia viešoji informacija, kuri gali būti žalinga nepilnamečių psichinei ar fizinei sveikatai, fiziniam, protiniam, dvasiniam ar doroviniam vystymuisi.